

Source sheet for TGS #12 "Why do the Righteous Suffer?"

- (1) מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע לו? ...
צדיק וטוב לו צדיק גמור צדיק ורע לו צדיק שאינו גמור רשע וטוב לו רשע שאינו גמור רשע ורע לו רשע גמור [ברכות ז ע"א]
- (2) הא בצדיק גמור הא בצדיק שאינו גמור דאמר רב הונא מאי דכתיב (חבקוק א) למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו וכי רשע בולע צדיק והא כתיב (תהילים לז) ה' לא יעזבנו בידו וכתוב (משלי יב) לא יאונה לצדיק כל און אלא צדיק ממנו בולע צדיק גמור אינו בולע [שם ע"ב]
- (3) א"ר אבא בר כהנא מאי דכתיב (בראשית יח) חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע חולין הוא מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע ולא והכתיב (יחזקאל כא) והכרתי ממך צדיק ורשע בצדיק שאינו גמור אבל בצדיק גמור לא והכתיב (יחזקאל ט) וממקדשי תחלו ותני רב יוסף אל תקרי ממקדשי אלא ממקודשי אלו בני אדם שקיימו את התורה מאל"ף ועד תי"ו התם נמיו כיון שהיה בידם למחות ולא מיחו הוה להו כצדיקים שאינן גמורים [עבודה זרה ד ע"ב]
- (4) דא"ר אבהו מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין [ברכות לד ע"ב]
- (5) כלומר שמעשיו הרעשים של זה גרמו לו אלו הרעות ואלו היו מעשיו שלמים היה מרחיקים ממנו הפגעים, וכן הרשע לולא היו לו מעשים טובים לא רחק ממנו הרע. [איגרת הרמב"ם]
- (6) אמרו עליו על נחום איש גם זו שהיה סומא משתי עיניו גידם משתי ידיו קיטע משתי רגליו וכל גופו מלא שחין והיה מוטל בבית רעוע ורגלי מטתו מונחין בספלין של מים כדי שלא יעלו עליו נמלים פעם אחת [היתה מטתו מונחת בבית רעוע] בקשו תלמידיו לפנות מטתו ואח"כ לפנות את הכלים אמר להם בניי פנו את הכלים ואח"כ פנו את מטתי שמובטח לכם שכל זמן שאני בבית אין הבית נופל פיננו את הכלים ואחר כך פיננו את מטתו ונפל הבית אמרו לו תלמידיו רבי וכי מאחר שצדיק גמור אתה למה עלתה לך כך אמר להם בניי אני גרמתי לעצמי שפעם אחת הייתי מהלך בדרך לבית חמי והיה עמי משוי ג' חמורים אחד של מאכל ואחד של משתה ואחד של מיני מגדים בא עני אחד ועמד לי בדרך ואמר לי רבי פרנסני אמרתי לו המתן עד שאפרוק מן החמור לא הספקתי לפרוק מן החמור עד שיצתה נשמתו הלכתי ונפילתי על פניו ואמרתי עיני שלא חסו על עיניך יסומו ידיי שלא חסו על ידיך יתגדמו רגליי שלא חסו על רגליך יתקטעו ולא

נתקררה דעתי עד שאמרתי כל גופי יהא מלא שחין אמרו לו אוי לנו שראינוך בכך
אמר להם אוי לי אם לא ראיתוני בכך ואמאי קרו ליה נחום איש גם זו דכל
מילתא דהוה סלקא ליה אמר גם זו לטובה [תענית כא ע"א]

(7) תשובה היינו ראיית ייחוד האמיתי ובזה אין חטא כלל;

(8) כל מעשיו מעשי ה'

(9) תשובה היינו שמשיב אותו דבר אל הש"י רוצה לומר שמכיר שהכל פועל הש"י
וכוחו אפילו המחשבה טרם נוצרה בלבו של אדם כמו שאמרו ז"ל בר"ר ט נמצא
הש"י נתן לו כח אז גם בהעבירה ועל ידי זה אחר התשובה הגמורה הוא זוכה
שזדונות נעשין זכיות כי גם זה היה רצון הש"י כך כמו שאמרו בשבת פט אם יהיו
חטאיכם כשנים הללו שסדורות והולכות מששת ימי בראשית כשלג ילבינו וכענין
שאמרו ז"ל תנחומא וישב ד' על פסוק נורא עלילה על בני אד

(10) לכן זה כזכויות כי גם זה מה'

(11) גם כן מתהלך בדרכיו אלא שאינו מתהלך עמו דהוא על ידי דרך ה' יתברך הקבוע
וידוע שהוא דרך ה' יתברך רק הוא מתהלך לדרכו בלא כונה ללכת בדרך ה'
יתברך כלל ואדרבא אפילו להיפך ועם כל זה גם זה ברצון ה' יתברך כטעם זדונות
נעשין כזכיות ובמקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין
ברכות לד ב דהוא מדריגה יותר גדולה דרגא דהתהלך לפני וזהו על ידי התמימות
שיודע שאין לו משלו כלום רק הכל מה'

(12) להשיב הכל לשרשו

(13) יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל יי ... כי לא מחשבותי מחשבותיכם
ולא דרכיכם דרכי ... כי כאשר גבהו שמים מארץ כן גבהו וגו' [ישעיה נז]

(14) א"ר יוחנן גדול הנאמר באיוב יותר ממה שנאמר באברהם דאילו באברהם כתיב
(בראשית כב) כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ובאיוב כתיב (איוב א) איש תם
וישר ירא אלהים וסר מרע [ב"ב טו ע"ב]

(15) אם יחפץ לריב עמו לא יעננו אחד מני אלף [איוב ט ג]